

kar se tiče njih števila, natanko uvažilo razmere ter ipredložilo na podstavi natečnega prevdarjanja, da se osnujé naslednje zadruge:

a) za sodni okraj kočevski: 1. zadruga gostilničarskih in krčmarskih obrtov in obrta za občasno prevažanje ljudij; 2. zadruga trgovskih obrtov; 3. zadruga rokodelskih in dopuščanih obrtov, ki obsega vse obrtnike, ki niso navedeni v 1. in 2., takisto lastnikov mlinov in žag.

b) Za sodni okraj ribniški: 1. zadruga gostilničarskih in krčmarskih ter trgovskih obrtov, katera obsega vse gostilničarske in krčmarske obrte. obrte za občasno prevažanje ljudij in vse trgovce sodnega okraja; 2. zadruga rokodelskih in vseh drugih obrtov, vračunaje tudi mlinarske, žagarske in lončarske obrte sodnega okraja.

c) Za sodni okraj velikolaski, zadruga za vse obrte, ki se izvršejejo v sodnem okraju.

Bilo bi tudi želeti, da se posreči c. kr. okrajnemu glavarstvu, izposlovati pri posvetovanju zadružnih pravil, da bi sedeži zadrugam bili tam, kjer so okrajna sodišča, ker so razlogi, ki se v to navajajo, vredni uvaževanja.

Odsek izreka se za okoliš pojedinih zadrug, predložen od c. kr. okrajnega glavarstva ter predlaga: „Zbornica naj se v zmislu tega poročila izjavi pri c. kr. deželni vladi.“ Predlog je bil sprejet.

(Dalje nasled.)

Politične stvari.

Cesarjevič Rudolf.

Dne 5. februarja položili so truplo pokojnega prestolonaslednika v rakvo kapucinske cerkve k truplom predumrlih členov cesarske rodbine. Pogreb bil je slovesen in sijajen, ker po izreku strokovnjakov zdravnikov, bil je duh pokojnega ob času grozovitega čina, otemnjen, dvorni zdravnik izrekel je celo, da bi bil pokojni, ko bi bil še živel nekaj časa, prav gotovo zblaznel popolnoma.

Pomenljivo je in dokaz globokega verskega čutstva cesarjevega, da je cesar nesrečno dogodbo z vsemi nadržnostimi svetemu očetu papežu naznanil v obširnem 2000 besed obsegajočem brzojavu. Na to prejel je cesar od papeža odgovor, ki mu je bil, kakor cesar potrjuje, v drugem, papežu doposlanem brzojavu, poleg misli na Boga, največje tolažilo.

Zdravnike, ki so preiskavali truplo umrlega pozval je cesar po oddani izvedbi k sebi ter jih je poprašal slovesno, ali so pripravljeni v izvedbi navedeno potrditi tudi s prisego, in ko so mu zdravniki odgovorili, da so pripravljeni vse potrditi s prisego, zadovoljil se je cesar in potem so se po uradnem listu razglasile bistvene točke izvedbe.

In v novič obrnil se je cesar do svetega očeta z vprašanjem, ali je po vsih okolščinah in po izreku

zdravnikov dopuščen cerkven pogreb za pokojnega in na to prišel je zopet odgovor z Rima, da je po takem izreku zdravnikov, cerkven pogreb dopuščen.

Še daljni dokaz za trdno versko prepričanje cesarjevo, nahajamo v tem, da je v soboto po smrti svojega sina na praznik Svečnice iz rok kardinala Gangelbauer-ja cesar prejel zakrament svetega rešnjega telesa.

Vsa pogrebna slovesnost trajala je 50 minut, namreč: priprave za odhod spreveda in sprevod sam, ako ravno je hodil primeroma zelo kratko pot iz cesarskega dvora do kapucinske cerkve, trajal je 30 minut; blagoslovljenje mrliča v kapucinski cerkvi z molitvijo in petjem vred, trajalo je 15 minut, 5 minut pa je trajalo prenašanje mrliča iz cerkve v rakvo pod cerkvijo in pa blagoslovljenje v rakvi.

V bližnjih ulicah pri sprevodu nabranih je bilo na tisoče in tisoče gledalcev in prav tako natlačena bila so tudi okna ob cestah, po katerih se je pomikal sprevod, ki so bile pa sicer polne k pogrebu naročenega vojaštva. Ravno tako poln je bil ves trg (novi trg, ali po starem Mehlmarkt) pred kapucinsko cerkvijo. Tukaj zbrani so bili poleg generalov, tudi državni poslanci, dunajski mestni odbor, višji uradniki itd. Dvor, zastopniki unanjih držav, najvišji dvorski dostojanstveniki, ministri, po šestero zastopnikov vsake zbornice državnega zbora, zastopniki ogerskega državnega zbora, vsi tajni svetniki, cesarski namestniki in deželni predsedniki, deželni maršali in deželni glavarji, mestni župan Dunajski in Serajevski, vseučilišni rektor in prav malo število mož iz bližine cesarjevičeve.

Ko se je sprevod začel pomikati od cesarskega dvora sem, začelo je v kapucinski cerkvi zvoniti z malim zvonikom ter je zvonilo, dokler ni mrlič pripeljan bil do kapucinske cerkve. Potem vstopil je v cerkev pri zadnjih vratih cesar s svojim dvorom ter zasedel tri klopi na desni strani pred velikim altarjem, dvoru nasproti imeli so svoje odločene prostore zastopniki unanjih držav, poleg njih proti velikemu vhodu doli ministri, tajni svetniki, deželni maršali in glavarji, zastopniki državnega zbora. Na drugi strani cerkve pa so bili komorniki, in najvišji dvorski dostojanstveniki.

Na koru videti je bilo mnogo gospa v črni opravi.

Kmalu po vstopu cesarjevim prinesli so pri velikih vratih notri mrliča ter ga postavili na nizek oder sred cerkve, za katerem gori proti velikem altarji je stalo duhovstvo s kardinalom Gangelbauer-om na čelu in to škofje v belih mitrah, za njimi pa oo. kapucini.

Po blagoslovljenji mrliča, zapeli so pevci, gospodje z dečki v mešanem zboru, zelo lepo „Liberia“ in „dies irae“, potem sledila je še molitev in vzdignili so nosniki zopet mrliča ter ga nesli v rakvo pod cerkvijo. Po sredi cerkve stali so častniki dvorne straže v špalirju, med katerimi se je sprevod pomikal proti velikim vratam, tam pa je krenil na levo k stopnicam vodečim pod zemljo. Za mrličem šel je cesar žalosti prevzet, vendar pa ravno hodeč. Ko je imel stopiti prvo stopnico navzdol

videti je bilo z omahovanja glave, da ga žalost premagava. Ko je prišel spod in so postavili mrliča na oder zgrudil se je cesar na kolena ter je nekoliko trenutkov omamljen bitko jokal, — po kratkem pa se ohrabri, sklone roke, srčno moli, poljubi prt in se vrne od mrliča, pri odhodu na stopnice zadnjič oziraje se na druzega, tako rano zgubljenega edinega sina.

Ko se cesar vrne v cerkev nazaj, odšel je z njim vred kmalu ves dvor in z njim vred tudi polagoma vsi gostje — priče žalostne slovesnosti pri pogrebu prestolnika Rudolfa.

Drugi dan po pogrebu cesarjevičim razglasilo se je po Najvišjem povelji sledeče cesarsko pismo:

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je blagoizvolilo izdati naslednje najvišje ročno pismo:

Ljubi grof Taaffe!

Prava srčna potreba Mi je, še v dnevih najbridkejši žalosti neposredno obrniti Se do ljubljene Svojih narodov, da izrečem njim vsem za brezštevilne dokazne ganljive udanosti in ljubezni polne zvestobe, Svojo najpresrčnejšo, nikdar minljivo zahvalo. V ta namen Vam izročam v prilogi ta Moj nagovor; skrb Vaša bodi, provzročiti, da se namenu primerno razglasi.

Na Dunaji, dne 5. februvarija 1889.

Franc Jožef I. r.

Taaffe I. r.

Svojim narodom!

Najhujši udarec, ki je mogel zadeti Moje očetovsko srce, nenadomestna izguba Mojega dragega jedinega sina, napolnil je Mene, Mojo vladarsko hišo in Moje zveste narode z najglobokejšo žalostjo.

V dno Svoje duše pretresen, ponižno klanjam Svojo glavo pred neizvednim sklepom previdnosti božje in milo prosim s Svojimi narodi vsemogočnega Boga, naj Mi podeli moči, da ne omagam v vestnem izpolnjevanju Svojih vladarskih dolžnostij, ampak, da tisti smer pred očmi, katerega nepremenjena stalnost je prej kakor slej za prihodnost zagotovljena, pogumno in zaupno vztrajam v neprestanem trudu za občno blaginjo in za ohranitev blagovitega miru.

Bilo Mi je v tolažbo, da Me je v teh dnevih največje dušne bridkosti, obdajalo vselej preskušeno srčno sočutje Mojih narodov in da sem prejel od vseh strani, iz vseh krogov, od blizu in od daleč, iz mest in s kmetov, najraznovrstnejše in najganjlivejše izjave tega sočutja.

S srčno zahvalnostjo čutim, kako vez vzajemne ljubezni in zvestobe, ki veže Mene in Mojo vladarsko hišo z vsemi narodi Moje monarhije, ob toliki nesreči, postaja le močnejša in trdnjša, in zato je Mi je potreba v Svojem imeni in v imeni cesarice in kraljice, Svoje iskreno-ljubljene soproge, potem v imeni Svoje hudo potrte snehe, za vse te izjave ljubezni polnega sočutja ob Naši žalosti, zahvaliti Se iz polnega srca.

S to globoko čuteno zahvalo, prosim s svojimi zvestimi narodi, milostive pomoči božje za nadaljno

skupno delovanje z združenimi močmi na srečo domovine!

Na Dunaji, dne 5. februvarija 1889.

Franc Jožef I. r.

Tako pač govori le cesar, ki v resnici po očetovsko ljubi svoje narode in k narodom, ki tudi njega ljubijo kot svojega dobrega očeta.

V četrtek dne 11. sprejel je cesar predsedništva obeh zbornic, katera sta imela nalogo primernim potom izreči cesarju milovanje obeh zbornic.

Izredno srčen bil je sprejem predsedništva zbornice poslancev: Solznimi očmi poslušal je cesar srčni nagovor predsednikov, odgovor cesarjev na izrečeno milovanje pa je bilo čez vse ljubo in je vredno, da se ohrani za bodoče čase. Odgovor katerega si je deputacija takoj po odstopu iz cesarjeve sobe zapisala, prečital je predsednik dr. Smolka v večerni javni seji istega dne in se glasi do besede tako:

„Vsi narodi Avstrije so Mi tem povodom toliko ljubezni in zvestobe, toliko pravega avstrijskega domoljubja, toliko udanosti do dinastije, povdarjam izrečno, do dinastije, izkazali, da Mi je to v Moji nesreči, poleg misli na Vsemogočnega, največje tolažilo. Ne glede na bridki udarec osode, izpolnjeval bom slej kakor prej zvesto in vestno vladarske dolžnosti. Kaj mi je bila v teh težkih dneh Moja preljubljena soproga-cesarica, tega Vam ne morem niti popisati, niti zadosti toplo izraziti. ne morem se zadosti zahvaliti Bogu, da mi je dal tako tovaršico za življenje. Le povejte to drugim; kolikor bolj bodete to razširili, tembolj Vam bom hvaležen.“

Naši dopisi.

Iz Železnikov, 5. febr. (O prežalostni smrti Njegove cesarske visokosti, prestolo-naslednika Rudolfa.) Pač resničen je stari pregovor: Za lepim vremenom pride nevihta, veselju sledi le prerado žalost. Komaj so namreč oddoneli po vsej obširnej Avstriji in tudi dalje čez njene meje neštivilni glasovi veselja in radosti o redkem praznovanju 40letnega vladanja Njegovega cesarskega in kraljevega apost. Veličanstva, našega premilega, preljubljenega in najboljšega deželnega Očeta, Vladarja in Cesarja Franc Jožefa I., o nebrojnih veselicah, spominskih vstanovah, stavbah itd., katerim je bil ta zgodovinski dogodek v povod, že je napolnila serca vseh avstrijskih poaložnikov, naj si bivajo v prvi, najkrasnejši palači, noter doli do zadnje, revne in najbornejše kočice, neizrekljiva in nepopisljiva žalost o nepričakovani, veliko prezgodni smrti obče-ljubljenega, vele-precenjenega in nadepolnega cesarjeviča prestolo-naslednika Rudolfa. Besede naslednjih verstic, menimo, da so o tem prežalnem slučaju govorne o pravem in primernem času, ter naj služijo kolikor toliko vsaj v nekoliko srčno tolažbo vsem, ki jih bodo brali. —